

ILG'OR PEDAGOG

RESPUBLIKA ILMIY JURNALI

- EXACT
- NATURAL
- MEDICAL
- TECHNICAL
- ECONOMICS
- PHILOLOGICAL
- PEDAGOGICAL
- MILITARY
- SOCIAL SCIENCES
AND HUMANITIES

2024

Google Scholar

zenodo

Andijan, Uzbekistan

+998945668868

<https://innoworld.net>

Sharx nutqiy janrining siyosiy, ijtimoiy va madaniy ahamiyati

Ismoilova Odinaxon A'zamjon qizi
ADU tayanch doktoranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada nutqiy janr tizimida sharx janrining mavqeyi, paydo bo'lish tarixi hamda siyosiy, ijtimoiy va madaniy ahamiyatiga oid ayrim mulohazalar bayon etilgan.

Kalit so'zlar: nutq janrlari, sharx ilmi, kommunikativlik, ommaviy axborot vositalari, online muloqot.

Nutqiy janrlar ichida sharx kelib chiqishi jihatidan qadimiyligi bilan ajralib turadi. V.V. Dementyev janrni tadqiq qilishda ikki yo'nalishning birligi asosida nutq janri va tilining umumiy kommunikativ tabiati (vazifasi), janrlar ijtimoiy o'zaro ta'sirni rasmiylashtirish vositasi degan fikrga asoslangan holda ularning sintezini taklif qiladi. Bu bosqichda nutq janrlari nazariyasida sintetik yo'nalishga ehtiyoj bor, bu yerda janrning dialogik va lingvistik jihatlari ko'rib chiqiladi¹. Tadqiqot asosan nutqiy janrlar haqidagina emas, balki aynan sharx janrining lisoniy tadqiqi bo'yicha o'tkazilishi ham tasodif emas.

Zohidov R.T o'z dissertatsiyasida quyidagicha fikrlaydi: Har qanday atamaning yasashida so'zning lug'aviy ma'nolari negiz vazifasini o'taydi. Shu negiz atrofida muayyan tushuncha barqarorlashadi va yangi nom bilan atala boshlaydi. Jumladan, Sharh ilmi atamasiga ta'rif berishdan oldin "sharh" so'zining lug'aviy ma'nosiga e'tibor qaratish lozim. Arabcha "sharh" so'zi شَرَحَ fe'lidan yasalgan bo'lib, mashhur lug'atlarda — ochmoq; bayon qilmoq, tushuntirmoq, yoritmoq, izohlamoq; bo'laklab kesmoq ma'nolarida izohlangan [تاج العروس .لسان العرب] Kelinning toji") lug'atida "sharh" so'zining kengaytirmoq ma'nosi ham borligi quyidagi misol yordamida qalbini uning Oллоh — «...الخير لقبول صدره هلا شرح» — izohlangan yaxshilikni qabul qilishi uchun ochdi., ya'ni kengaytirdi"². Mazkur atamaga muqobil ravishda lotincha commentarium - biror matn yoki kitobni tushuntirib, izohlab berish degan mazmundagi kommentariy iborasi ham ishlatiladi. Hakim Termiziy qalbning ochilishi (sharx) haqida shunday deydi, Bu qalbning kengayishi, Allohning nuri va karomatlar bilan ravshan tortishidir. Uning belgisi Buyuk Allohdan kelgan barcha ta'limotlarda, Haqning har qanday imtihonlariga sabr etishda sobit bo'lishdir. Uning ziddi qalb ko'rli va siqilishidir³.

¹Nizamiddinova Nigora Nizamiddinova DIALOGIK O'ZARO TA'SIRDA MATN VA NUTQ. JOURNAL OF NEW CENTURY INNOVATIONS .2-November_2022 115.

² [1645 تاج العروس].

³ Қаранг: Абу Абдуллох Муҳаммад ибн Али Хаким Термизий. Маърифатул асрор. (Сирлар маърифати). Таржимон: Абдулхамид Муҳаммад Турсунов. Т.: "Мовароуннахр" 2017. Б.23

Demak, mazkur ma'nolarni umumlashtirgan holda aytish mumkinki, sharx ilmining reallashuvi abstrakt zaminda kechib atama sifatida bu birikma ma'noning yopiq tomonlarini ochish, qorong'i jihatlarini yoritish, qisqa ifodalarning ma'nolarini kengaytirib, yoyib izohlash kabi maqsadlar uchun xizmat qiladi⁴.

Ko'pchilik tadqiqotchilarni sharxning publitsistika va nutqiy janrlar tizimidagi mavqeyi va o'zaro farqi qiziqtiradi. Nazariyaga qaralsa, oliy ta'lim muassalarining "Amaliy jurnalistika asoslari" kursidagi darslarda bu haqda quyidagicha yoziladi: "Izoh publitsistikaning ham usuli, ham janri bo'lishi mumkin. Usul sifatida u materialning bir qismi sifatida kiritilishi mumkin. Alohida janr sifatida, bu har qanday muhim voqealarni tushuntirib beradigan va "izohlaydigan" butun nashrdir.

Tilshunoslik nuqtayi nazaridan olib qaralsa, izoh janr sifatida biror narsani sharhlovchi butun bir matndir, bu alohida iqtibos emas. Ma'lumki matn biror voqelik haqida tasavvur beradigan bir nechta sintaktik birliklardan tashkil topgan nutqiy. Shuningdek, nutqiy janrlardan biri sanalgan sharx ham voqea-hodisa yoki biror mavzuga oid matnni sharxlaydi, izohlaydi.

Ko'pchilik tadqiqotchilarni sharxning publitsistika va nutqiy janrlar tizimidagi mavqeyi va o'zaro farqi qiziqtiradi. Nazariyaga qaralsa, oliy ta'lim muassalarining "Amaliy jurnalistika asoslari" kursidagi darslarda bu haqda quyidagicha yoziladi: "Izoh publitsistikaning ham usuli, ham janri bo'lishi mumkin. Usul sifatida u materialning bir qismi sifatida kiritilishi mumkin. Alohida janr sifatida, bu har qanday muhim voqealarni tushuntirib beradigan va "izohlaydigan" butun nashrdir.

Tilshunoslik nuqtayi nazaridan olib qaralsa, izoh janr sifatida biror narsani sharhlovchi butun bir matndir, bu alohida iqtibos emas. Ma'lumki matn biror voqelik haqida tasavvur beradigan bir nechta sintaktik birliklardan tashkil topgan nutqiy. Shuningdek, nutqiy janrlardan biri sanalgan sharx ham voqea-hodisa yoki biror mavzuga oid matnni sharxlaydi, izohlaydi. Ko'rinib turibdiki, sharh hayotdagi biror fakt, faktlar yig'indisi, voqea, hodisa yoki biror hujjat, matn, kitob yoki boshqa biror narsani izohlash, tushuntirib berish maqsadida yoziladigan matn, materialdir. Sharh keng ma'noda ayrim ilmiy asarlarni, yoki muqaddas kitoblarni, qonunlar va boshqa rasmiy hujjatlarni izohlashda qo'llaniladi. Shunga ko'ra sharhlar mavzuviy jihatdan ilmiy, siyosiy va ommabop kabi turlarga bo'linadi. Masalan, Qur'oni karim sharhlari, mumtoz she'riy adabiyot asarlarining nasriy sharhi yoki biror ilmiy adabiyotlar sharxlari ilmiy turga, qonunlar, huquq va kodekslar sharhlari, yangi qabul qilingan farmon yoki boshqa biror rasmiy hujjat sharhlari va shu kabilar esa sharxning siyosiy turiga mansubdir. Sharx ilmining ildizlari, uning rivojlanish bosqichlari haqida fikr yuritish ekanmiz, bu jarayonning

1. Zohidov R.T "Sabotul ojizin" asari matni, sharhlari va ilmiy-tanqidiy matnini kompleks o'rganish muammolari. – filologiya fanlari bo'yicha fan doktori (DSc)diss.Toshkent.-2018. 68-bet.

yuksalishida O'rta Osiyolik mutaffakirlarning xizmati beqiyosdir. Zero Prezidentimiz Shavkat Miromonovich Mirziyoyevning ta'kidlaganlaridek, "Bugungi dunyo ilmiy jamoatchiligi e'tirof etayotgan asosiy ijtimoiy voqeliklardan biri ilm-fan va islom dini tamadduniga o'zlarining betakror hissasini qo'shgan Markaziy Osiyolik olimu mutafakirlarning ma'naviy merosidir. "Ma'lumki, qadimiy madaniyat va sivilizatsiyalar chorrahasi bo'lgan yurtimiz zaminidan o'rta asrlarda minglab olimu ulamolar, buyuk mutafakkir va shoirlar, aziz avliyolar yetishib chiqqan"⁵. Shulardan biri buyuk mutaffakkir va qomusiy olim Abu Nasr Forobiydir. Ma'lumki Farobiy yunon falsafasini chuqur bilgan va unga sharxlar bitib, ilm-fan rivojiga ulkan hissa qo'shgan. Umuman olganda, u yaratgan nodir asarlar ilmiy sharxga yaqqol misol bo'la oladi. Jumayeva Nilufar Ahmatovna Sharq allomalarining ilmiy merosi deb nomlangan o'quv qo'llanmasida quyidagi fikrlar ilgari suriladi "Forobiy qadimgi yunon mutafakirlari – Platon, Aristotel, Evklid, Ptolemey, Porfiriylarning asarlariga sharhlar yozgan. Ayniqsa, Aristotel asarlari ("Metafizika", "Etika", "Ritorika", "Sofistika" va b.) ni betafsil izohlab, qiyin joylarini tushuntirib bera olgan, kamchiliklarini ko'rsatgan, ayni vaqtda bu asarlarning umumiy mazmunini ochib beruvchi maxsus asarlar yaratgan. Forobiy sharhlari O'rta va Yaqin Sharq ilg'or mutafakirlarining dunyoqarashini shakllantirishda, ularni Aristotel g'oyalari ruhida tarbiyalashda muhim ahamiyatga ega bo'ldi. Abu Ali ibn Sino Forobiy sharhlari ("Metafizika" – "Moba'diy tabiat") ni o'qib, Aristotel asarlarini tushunganligini alohida ta'kidlaydi. Forobiyning sharh yozish faoliyati faqat Sharqningina emas, o'rta asr Yevropasini ham yunon ilmi bilan tanishtirishda katta rol o'ynadi. Bu faoliyat uning ilmiy faoliyati taraqqiyotining birinchi bosqichini tashkil etadi. Bu bosqich Forobiya o'ziga xos maktab xizmatini o'tagan va yangi mavzularda tadqiqotlar olib borish uchun zamin hozirlagan⁶.

Shayx Alijon qori Fayzulloh Mahdum o'g'li tomonida yozilgan "Qur'oni Karim shafaoti deb nomlangan sharh mavjud Ushbu kitobda o'n uchta hadis sharhi keltirilgan bo'lib, har bir mavzu Qur'oni Karim, qorilar haqidagi hadislar bilan boshlanadi. Kitobda faqatgina hadis sharhlari bilan emas, balki solih zotlarning qur'onga bo'lgan muhabbatlari, hofizi qur'onlarning Qur'onga oid hayotiy hikoyalari bilan ham tanishasiz. Mutolaa davomida Hofizi Qur'onga bu dunyoni o'zidayoq beriladigan mukofotlarga guvoh bo'lasiz. Qur'onga bo'lgan muhabbatingiz yanada ziyoda bo'ladi Inshaalloh.Kitobdan iqtibos keltirishimga ijozat bergaysiz... "Qur'oni Karimni o'qish va Uni o'qitish asosiy g'oya emas. Asosiy g'oya-

⁵ O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi. Xalq so'zi. 2017-yil 23-dekabr.

⁶ Jumayeva Nilufar Ahmatovna Sharq allomalarining ilmiy merosi. O'quv qo'llanma "Durdoni" nashriyoti Buxoro – 2022. B-72.

Qur'oni Karimni tushunib, Unga amal qilish. Buning uchun avvalo Qur'oni Karimni to'g'ri o'qishni o'rganishimiz shart. Shunda uni to'g'ri tushunamiz”

Sharx nafaqat qonun, farmon yoki rasmiy hujjatning, balki qonunosti hujjatlarining ham mohiyatini ochib berishi mumkin. Bu sohada mamlakatimiz siyosiy hayotida ham tegishli loyihalar amalga oshirilishni boshlagan. Bu haqida Norma axborot-huquqiy portalida Lola Abduazimova tomonidan qonunosti hujjatlariga rasmiy sharx berish tartibi joriy etilishi haqidagi maqolasida quyidagi fikrlar ilgari suriladi: “So'nggi yillarda huquqni qo'llash amaliyotida kolliziya, tafovutlar, bo'shliqlar va korrupsiyaviy omillar kuzatildi. Shu munosabat bilan Adliya vazirligi tomonidan qonunosti hujjatlariga rasmiy sharh berish tartibini belgilashni nazarda tutadigan Prezident qarori loyihasi ishlab chiqildi. Loyiha lingvistik, tizimli, mantiqiy va tarixiy usullardan foydalangan holda rasmiy sharhlash tushunchasi va turlarini, shuningdek vakolatli organlarning harakatlari tartibini, arizani ko'rib chiqish muddatlari, rasmiy sharh berish va tegishli hujjat loyihasini ishlab chiqish zarurati to'g'risida qaror qabul qilish tartibini belgilaydi.⁷ Ilmiy adabiyotlarda siyosiy sharxning dastlabki ko'rinishi sifatida tushuntirish xati keltiriladi, chunki ma'muriy sohada yoki huquqni muhofaza qilish borasida har qanday voqea va hodisa sabablari (ish joyida yo'qligi, kechikish, mehnat vazifalarini buzish, ish beruvchining mulkiga zarar yetkazish va boshqalar) bayon etilgan “tushuntirish xatlari” ham sharhning o'ziga xos na'munasidir. Tadqiqotlarda yozilishicha, bugungi kunda, jamiyat hayotida siyosiy kommunikatsiyaning roli ortib borayotgani va undan turli maqsadlarda, shu jumladan ommaviy ongga manipulyatsiya ta'sir qilish vositasi sifatida foydalanish amaliyoti keng tarqalmoqda. Siyosiy sharhlar nutqini o'rganish obyektiv zarur ko'rinadi, chunki zamonaviy odamlar va butun jamiyat uchun olingan ma'lumotlarning haqiqat va yolg'onligini ajrata olish, manipulyatsion texnologiyalarga qarshi turish uchun noto'g'ri ma'lumotni tan olish muhimdir. Siyosiy sharhlash nutqi - siyosiy kuchlarning uyg'unligini, davlatning tashqi va ichki siyosatini rivojlantirish tendentsiyalarini aks ettiruvchi jamiyat siyosiy hayotining murakkab tashkil etilgan hodisasi hisoblanadi.

Gollandiyalik tilshunos T.Van Deyk ham tor shaklda siyosiy nutqning shunday ta'rifini beradi: “Siyosiy nutq –ma'lum bir ijtimoiy soha, siyosat sohasi bilan chegaralangan janrlarning ma'lum sinfidir”

Siyosiy tilning xarakterli belgilari semantik noaniqlik va fantomizmdir (siyosiy tilning ko'pgina belgilari real denotatsiyaga ega emas). Ongsizlikka, ezoterizmga tayanish (ko'plab siyosiy bayonotlarning asl ma'nosi faqat bir necha kishiga tushunarli), masofa va teatrallik. Janr jihatidan siyosiy sharh quyidagi bir qator mezonlarga asoslanadi: muloqot ishtirokchilarining

⁷ <https://www.norma.uz/uz/nhh loyihalari/qonunosti hujjatlariga rasmiy sharh berish tartibi joriy qilinadi>

tabiati; aloqa kanalining o'ziga xos xususiyatlari; diskursiv strategiyalardan, lingvistik vositalardan foydalanilgan; referent siyosiy hodisa; vaqtinchalik, xronotop. Aloqa ishtirokchilari nuqtayi nazaridan siyosiy sharh xabar muallifining mavjudligi (siyosiy kuzatuvchi, sharhlovchi, tahlilchi, muxbir, intervyu beruvchi, esseist, sharhlovchi, sharhlovchi va boshqalar) va maqsadli auditoriyaning tabiati bilan belgilanadi. Sharhlovchining ixtiyorida ko'pincha bir necha soat bor. Muhim voqeani zudlik bilan sharhlash bilan bog'liq kerakli material va ko'nikmalarni yaxshi biladigan bilimdon jurnalistgina muvaffaqiyatli hal qila oladi. Shuning uchun sharhni tayyorlash odatda sharh mavzusiga oid mavzuga ixtisoslashgan kolonnalist yoki muxbir zimmasiga yuklanadi. Xabar muallifi mohiyatan taqdim etilayotgan ijtimoiy institut va maqsadli auditoriya o'rtasida kommunikativ vositachi hisoblanadi. Har qanday media tuzilmasi tizimli tashkilotga ega va ma'lum bir jamiyatga xos bo'lgan axborotni ishlab chiqarish va tarqatish jarayonini ijtimoiy tartibga solish normalariga bo'ysunadi. Shuning uchun muallif tomonidan yetkazilgan ma'lumotlar individual muallifning emas, balki ommaviy ishlab chiqarish natijasidir. Siyosiy sharhlar ma'lum aloqa kanallari orqali oqadi: Internet muhitida, shuningdek, ommaviy axborot vositalarida. Har bir ommaviy axborot vositasi uzatilayotgan xabarga sezilarli ta'sir ko'rsatadigan ommaviy axborot vositalarining maxsus xususiyatlari bilan tavsiflanadi. Siyosiy sharhda obyektning tahlil qilish muallifning nutq ishtirokchilariga qaratilgan bayonot turiga qarab o'zgarishi mumkin bo'lgan muayyan diskursiv strategiyalardan foydalanishini oldindan belgilab beradi. Siyosiy sharh muallifi ataylab muallifning pozitsiyasini aks ettiruvchi ijtimoiy hayot faktlariga asoslanadi va ularning ta'rifini tuzadi. Shunday qilib, siyosiy sharh bir qator janr shakllantiruvchi omillar asosida shakllanadi. Jurnalistika janrlari tizimida faktga sharhning mavjudligi tahliliy janrlarni sof axborot janrlaridan ajratib turuvchi mezon bo'lib, uning obyektining faktning o'zi hisoblanadi. Bunda sharh janr sifatida emas, balki janr strukturasi element sifatida ishlaydi. Siyosiy sharh potentsial ta'sir nuqtayi nazaridan siyosiy kommunikatsiyaning eng qiziqarli janrlaridan biridir. Shu bois siyosiy sharhlar nutqini ilmiy bilimlarning turli sohalarini, siyosiy tajriba va ijtimoiy amaliyotni birlashtirgan holda o'rganish dolzarb ko'rinadi.

Ommabop sharxlarga to'xtaladigan bo'lsak, sharhning mazkur turi jamiyat hayotida yuz bergan voqea va hodisani yoki biror ilmiy-ommabop materialni sharhlash, o'quvchiga tushuntirish va mohiyatini ochib berish uchun qo'llaniladi. Sharh o'zining janr xususiyati bilan maqola, hisobotga yaqin turadi, unda ham yuz bergan, bo'lib o'tgan voqea, hodisa izohlanadi va uning mohiyati ochib beriladi. Ammo u maqoladan farqli ravishda ma'lum fakt, voqea, hodisa yoki hujjatning o'ziningina sharhlash, izohlash bilan

cheklanadi. Hisobotdan farqi esa bo'lib o'tgan voqea, hodisalarning borishi, tafsilotini emas, faqat undan chiqadigan ma'no va mohiyatiga ochib berishidir. Mazkur janr unda aks ettirilayotgan voqea va hodisalarga qarab tashqi va ichki sharhlarga bo'linadi. Tashqi sharhda xalqaro voqealar o'z aksini topsa, ichki sharhda mamlakat ichida yuz berayotgan voqea va hodisalar, rasmiy hujjatlar sharhlanadi. Xalqaro voqealarga doir sharh yozuvchi (tayyorlovchi)lar xalqaro sharhlovchilar, ichki mavzulardagi sharh yozuvchi (tayyorlovchi) lami esa iqtisodiy ilmiy va boshqa sohalarga doir sharhlovchilar deyiladi. Bu ko'pincha aholini ma'lum bir muammo haqida xabardor qilish va odamlarning adolat tuyg'usiga murojaat qilish orqali o'zgarishlarni amalga oshirish yoki rag'batlantirish g'oyasi bilan amalga oshiriladi. Ijtimoiy sharhni bosma shakldan tortib, kompyuterlashtirilgan muloqotgacha bo'lgan barcha aloqa shakllari orqali amalga oshirish mumkin. Mazkur kompyuterlashtirilgan muloqot orqali ifodalanuvchi sharx, xalq tilida komentariylar bugungi golballashuv jarayonida keng ommalashib bormoqda. Ular ham o'z navbatida mavzu jihatidan bir-biridan farqlanadi.

M.Madaminova "Matn pragmatik tavsifida sintaktik birliklarning o'rni" deb nomlangan dissertatsiyasida shuni alohida ta'kidlaydiki, elektron muloqot sohasida texnik vosita orqali uzatiladigan matn ko'rinishida bu yozma nutq, lekin til qurilishi va muloqot uslubi nuqtai nazaridan og'zaki nutq sifatida tavsiflab⁸, o'z fikrini Shmeleva T.Vning quyidagi qarashlari orqali dalillaydi: Tilshunoslar internet tarmog'ini nutq yaratish imkoniyatlarini kengaytirish va tilda yangiliklar yaratishning samarali asosi sifatida tan oladilar⁹.

Darhaqiqat, ommaviy axborot vositalari orqali berilayotgan ijtimoiy-siyosiy, madaniy-ma'rifiy voqea-hodisalarning ommaga namoyish etilishi nutq irod etishning yangi eshiklarini ochadi. Bu masalani chuqurroq anglash uchun, birgina taqdiqotimiz markazida bo'lgan sharx nutqiy janrini olaylik. Ijtimoiy tarmoqlardagi sharhlar turli Facebook, Instagram, Telegram kabi ijtimoiy tarmoq platformalarida baham ko'rilgan postlar, videolar yoki fotosuratlariga foydalanuvchilar yoki o'sha profil egasining obunachilari tomonidan qoldirilgan yozma javoblar yoki reaksiyalarga ishora qiladi. Ushbu sharhlar shaxslarning kontent bilan shug'ullanishi va onlayn hamjamiyatdagi boshqalar bilan o'zaro muloqotda bo'lishi hamda erkin fikr almashishlari uchun yo'l beradi. Marketing nuqtayi nazaridan, sharhlar brend xabardorligini oshirish, mijozlar bilan munosabatlarni rivojlantirish va faollikni oshirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Sharhlarga javob berish orqali korxonalar mijozlarga xizmat ko'rsatishga sodiqligini ko'rsatishi va foydalanuvchilarni qiziqtirgan har qanday tashvish yoki savollarga javob berishi mumkin. Misol tariqasida

⁸ Мадаминова М.С. Матн прагматик тавсифида синтактик birliklarning ўрни. Филол. фан. бўйича ф. док-ри (Phd) диссертацияси. – Андижон, 2022. – 89 б.

⁹ Шмелева Т.В. Медиалингвистика как медийное речеведение // Медиатекст как полиинтенциональная система: сб. статей / отв. ред. Л.Р. Дускаева, Н.С. Цветова. СПб, 2012. – С. 68-71.

shuni olishimiz mumkinki, yaqinda "Korzinka" supermarketi yangi yil bayrami uchun aksiya e'lon qilib, Profiliga post joyladi. Biroq unga bildirilgan komentariyalardan birida, mijoz tomonidan e'tirozli fikr qoldirilgan. Supermarket mas'ullari esa bu fikrni e'tiborsiz qoldirmasdan, masalani ijobiy hal qildilar:

Jamshid Ne'matov:

-Man lekin kecha saber anorligidan 3 ta oldim, uchchallasigayam pul olishdi))

Korzinka:

-Jamshid Nematov Assalomu alaykum! Aksiya doirasida uchta Be fresh ichimligini sotib olganingizda, har bir donasi 6 327 so'mdan bo'ladi. Iltimos, ayting-chi, sizga ichimlikni qancha narxda hisoblab berishdi?

Jamshid Ne'matov:

-Korzinka 3 ta anorligidan oldim, 29000 buldi, yani puли тулик олинди.

Korzinka:

-Jamshid Nematov Assalomu alaykum! Keltirilgan noqulaylik uchun uzr so'raymiz. Ma'lumotni aniqlashimiz uchun, iltimos, bizga siz bilan bog'lanish mumkin bo'lgan telefon raqamingizni yozib qoldirsangiz. Mas'ul xodimlarimiz siz bilan bog'lanishadi. (Ma'lumotlar aynan keltirildi).

Ushbu o'zaro ta'sir brendni insonparvarlashtirishga va supermarket va uning mijozlari o'rtasida ishonch va sodiqlik tuyg'usini yaratishga yordam beradi. Bundan tashqari, sharhlar foydalanuvchilarning sahifada o'tkazadigan vaqtini ko'paytirishi mumkin, bu esa qidiruv tizimlariga kontent qimmatli va dolzarb ekanligini ko'rsatishi mumkin. Suhbat ijobiy bo'lishini ta'minlash uchun biznes uchun ijtimoiy tarmoqlardagi sharhlarni faol kuzatish va moderatsiya qilish muhimdir. Ma'noli e'tirozlarni rag'batlantirish va sharhlarga zudlik bilan javob berish orqali kompaniyalar o'zlarining onlayn mavjudligini kuchaytirish va maqsadli auditoriya bilan bog'lanish uchun foydalanuvchilarni jalb qilishning ushbu shaklidan foydalanishlari mumkin. Shu ma'noda ijtimoiy tarmoqdagi sharhlarning asosiy maqsadi kuzatuvchilarning muammo yoki voqea bo'yicha o'z pozitsiyalarini tushunishlari uchun yangi va chuqur istiqbollarni taklif qilishdir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Jumayeva Nilufar Ahmatovna Sharq allomalarining ilmiy merosi. O'quv qo'llanma "Durdona" nashriyoti Buxoro – 2022.B-226.
2. Nizamiddinova Nigora Nizamiddinovna DIALOGIK O'ZARO TA'SIRDA MATN VA NUTQ .JOURNAL OF NEW CENTURY INNOVATIONS .2- November_2022 115.

3. Zohidov R.T. "Sabotul o'jizin" asari matni, sharhlari va ilmiy-tanqidiy matnini kompleks o'rganish muammolari filologiya fanlari bo'yicha fan doktori (DSc)diss. Toshkent- 2018. Bet-256
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi. Xalq so'zi. 2017-yil 23-dekabr.
5. Абу Абдуллох Мухаммад ибн Али Хаким Термизий. Маърифатул асрор. (Сирлар маърифати). Таржимон: Абдулхамид Мухаммад Турсунов. Т.: "Мовароуннахр" 2017. Б. 23
6. Мадаминова М.С Матн прагматик тавсифида синтактик бирликларнинг ўрни. Филол. фан. бўйича ф. док-ри (Phd) диссертацияси. – Андижон, 2022. – 140 б.
7. Шмелева Т.В. Медиалингвистика как медийное речеведение // Медиа текст как полиинтенциональная система: сб. статей / отв. ред. Л.Р. Дускаева, Н.С. Цветова. СПб, 2012. – С. 68-71.
8. [تاج العروس 1645].
9. https://www.norma.uz/uz/nhh_loyihalari/qonunosti_hujjatlariga_rasmiy_sharh_berish_tartibi_joriy_qilinadi

INNOVATIVE
WORLD